

Assen, 12 juni 2024
Ons kenmerk 1000653

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : gemeente Hoogeveen
Activiteit : Ontwikkelen bedrijventerrein Riegmeer
Locatie : Ten zuidwesten van Hollandscheveld

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf 1 september 2024 tot 1 september 2034.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan de gemeente Hoogeveen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1 van de Wnb voor de das (*Meles meles*), de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), de grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), de wezel (*Mustela nivalis*), de hermelijn (*Mustela erminea*) en de bunzing (*Mustela putorius*), waar het gaat om onderdeel b: het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen.

Aangezien de aanvraag is ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de aanvraag voor inwerkingtreding van de Omgevingswet is bevestigd, is op grond van het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 4.3, aanhef en onder a van de Invoeringswet Omgevingswet, de Wnb van toepassing tot ons besluit op de aanvraag onherroepelijk is.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepaling en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk zeven dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander

ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.8. Voor zover niet afwijkend is voorgeschreven in dit besluit, dient er gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan bedrijventerrein Riegmeer (hierna: Riegmeer of het bedrijventerrein) d.d. 14 december 2023, door Ecogroen BV (hierna Activiteitenplan), het Inrichtingsplan ecologische inrichting bedrijventerrein Riegmeer d.d. 14 december 2023, door Ecogroen BV (hierna Inrichtingsplan) en aanvullende gegevens d.d. 17 april 2024, behorend bij dit besluit.
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijzigingen dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek jaarlijks in het 1ste kwartaal van het opvolgende jaar onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.12. Er dient conform de uitgangspunten van het Inrichtingsplan een beheerplan opgesteld te worden waarin het beheer van de ecologische zone(s), inclusief de faunapassages is opgenomen. Dit beheerplan dient minstens de volgende onderwerpen te bevatten:
 - 1.12.1 beheer van de biotopen;
 - 1.12.2 beheer en onderhoud van de faunavoorzieningen;
 - 1.12.3 opruimen van (ingewaaid) afval;
 - 1.12.4 gebruik van middelen;
 - 1.12.5 eventuele dierbestrijding zonder klemmen en gif;
 - 1.12.6 bestrijden van ongewenste plantensoorten, zoals invasieve exoten;
 - 1.12.7 donkerte en een verlichtingsplan;
 - 1.12.8 gebruik van dode bomen als liggend dood hout voor begeleiding groenelementen en faunapassages.Het beheerplan dient binnen twee maanden na de start van de aanleg van de ecologische zones en faunavoorzieningen te worden opgeleverd en deze dient daarna direct onder vermelding van het besluit te worden opgestuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.13. Versturende werkzaamheden (graafwerk, heien en opbouw) dienen te worden uitgevoerd tussen zonsopgang en zonsondergang en niet na 19:00 uur. Het is zonder eventuele toestemming van de ecologisch deskundige niet toegestaan om (bouw)verlichting te gebruiken in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst.
- 1.14. Beschijning van de ecologische zone met kunstlicht vanuit het projectgebied dient tot een minimum beperkt te worden.
- 1.15. Om verstoring van beschermde soorten te voorkomen wordt het bosje aan de Albartsweg en de omgeving van de Pingoruïne niet ontsloten voor mensen (wandelaars).
- 1.16. De ontwikkeling van het bedrijventerrein dient conform paragraaf 1.2.3. van het Activiteitenplan gefaseerd uitgevoerd te worden waarbij de ecologische zone en de faunavoorzieningen op zijn laatst gelijktijdig uitgevoerd dienen te worden aan de aanleg van de infrastructuur en ruim voor de

uitgifte van de kavels en het verwijderen van grote delen leefgebied van de gevraagde beschermde soorten zijn afgerond.

2. Soort specifieke voorschriften

Das

- 2.1. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de das. De meest kwetsbare periode van de das (voortplantingsperiode) loopt globaal van december t/m juni. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de das.
- 2.2. De bestaande burchten in het Albartsbosje en de Pingoruïne, inclusief de pijpen in het Tweelingbosje dienen met rust gelaten te worden. Zo dient er geen kunstlicht op de gebieden waar de burchten zich bevinden uit te stralen. Tevens dienen werkzaamheden binnen 20 meter en heiwerkzaamheden binnen 200 meter van een burcht of pijp uitgevoerd te worden buiten de meest kwetsbare periode van de das. Indien deze gebieden of de zone van 20 meter rond deze gebieden betreden moeten worden, dient dit in overleg te gebeuren met de ecologisch deskundige. Er dient gewerkt te worden conform het gestelde in paragraaf 6.2, 6.3 en 6.4 van het Activiteitenplan.
- 2.3. Er dient een ecologische zone door en rond het projectgebied te worden gerealiseerd die dient als leefgebied voor de das. Tevens dient er een kwaliteitsimpuls te worden gegeven aan het leefgebied van de das buiten het projectgebied. De verschillende biotopen van de das dienen gekoppeld te worden zodat deze alle onbelemmerd bereikbaar zijn voor de das. Paragraaf 1.2.2., 5.1 en bijlage 1 en 5 van het Activiteitenplan en paragraaf 3.2, 4.2 en 4.3 en hoofdstuk 5 en 6 van het Inrichtingsplan dienen voor bovenstaande punten gevolgd te worden.
- 2.4. Er dienen aarden wallen en dassenterpen gerealiseerd te worden binnen het projectgebied die kunnen dienen als potentiële locatie voor het creëren van een nieuwe dassenburcht conform paragraaf 5.1.1. en bijlage 5 van het Activiteitenplan.
- 2.5. In de periode tot het vrijgeven van de percelen ten behoeve van de uitgifte als bedrijventerrein blijven de uit te geven gronden zoveel mogelijk in beheer als grasland zodat ze nog geschikt zijn als foeragegrond voor das. Daartoe worden eventueel vergraven delen ingezaaid met een grasmengsel. Op deze manier wordt het project zo veel mogelijk gefaseerd uitgevoerd en heeft de das maximaal de tijd om de nieuwe biotopen te verkennen zonder direct al het bestaande foeragegebied te verliezen.

Grote modderkruiper

- 2.6. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de grote modderkruiper. De meest kwetsbare periodes van de grote modderkruiper loopt globaal van april t/m augustus (voortplantingsperiode) en van november t/m maart (winterrust). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de grote modderkruiper.
- 2.7. Er dient in de ecologische zone in het projectgebied nieuw leefgebied te worden gerealiseerd voor de grote modderkruiper. De verschillende watergangen dienen gekoppeld te worden zodat deze alle onbelemmerd bereikbaar zijn voor de grote modderkruiper. Tevens dienen deze watergangen binnen het projectgebied gekoppeld te worden aan geschikt biotoop voor de grote modderkruiper buiten het projectgebied. Paragraaf 4.3, 5.1.4 en bijlage 5 van het Activiteitenplan en paragraaf 4.2, 4.3, 5.8 en 6.2 van het Inrichtingsplan dienen hiervoor gevolgd te worden.
- 2.8. De bestaande watergangen dienen conform paragraaf 6.3.2 van het Activiteitenplan natuurvrij gemaakt te worden om slachtoffers van grote modderkruiper zo veel mogelijk te voorkomen bij uitvoering van de werkzaamheden. Het dempen van de watergangen moet plaatsvinden door de

grond in de watergangen te stuwen, het mag niet in de watergang worden gestort. De werkzaamheden dienen op een lage werksnelheid plaats te vinden (stapvoets), om te zorgen dat dieren voldoende tijd hebben om weg te komen.

- 2.9. De weggegraven sliplaag dient geheel controleerbaar te zijn en daarmee maximaal tien centimeter dik uitgespreid te worden, waarbij deze door een ecologisch deskundige op het gebied van de grote modderkruiper gecontroleerd dient te worden.
- 2.10. Het afdammen van watergangen dient onder ecologische begeleiding en met zorg voor de grote modderkruiper te gebeuren.
- 2.11. Werkzaamheden aan watergangen dienen uitgevoerd te worden buiten de meest kwetsbare periode van de grote modderkruiper en alleen als de luchttemperatuur boven het vriespunt ligt en er geen ijs in de watergang aanwezig is.

Grote bosmuis, wezel, hermelijn en bunzing

- 2.12. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de grote bosmuis, de wezel, de hermelijn en de bunzing. De meest kwetsbare periode van de grote bosmuis loopt globaal van maart t/m september. De meest kwetsbare periode van de bunzing en de hermelijn loopt globaal van maart t/m augustus. De meest kwetsbare periode van de wezel loopt globaal van maart t/m juni en kan bij een 2de nest uitlopen t/m oktober. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de grote bosmuis en de betreffende kleine marters.
- 2.13. Er dient een ecologische zone door en rond het projectgebied te worden gerealiseerd die dient als leefgebied voor de grote bosmuis, de bunzing, de hermelijn en de wezel. Tevens dient er een kwaliteitsimpuls te worden gegeven aan leefgebied van deze soorten buiten het projectgebied. De verschillende biotopen dienen gekoppeld te worden zodat deze alle onbelemmerd bereikbaar zijn voor deze soorten. Paragraaf 1.2.2., 5.1 en bijlage 1 en 5 van het Activiteitenplan en paragraaf 3.2, 4.2 en 4.3 en hoofdstuk 5 en 6 van het Inrichtingsplan dienen hiervoor gevolgd te worden.
- 2.14. In de periode tot het vrijgeven van de percelen blijven de uit te geven gronden zoveel mogelijk behouden in originele staat, zodat deze nog geschikt zijn als leefgebied van de grote bosmuis, de bunzing, de hermelijn en de wezel. Op deze manier wordt het project zo veel mogelijk gefaseerd uitgevoerd en hebben deze soorten maximaal de tijd om de nieuwe biotopen te verkennen zonder direct al het bestaande leefgebied te verliezen.
- 2.15. Het geschikt leefgebied van de grote bosmuis, de bunzing, de hermelijn en de wezel dient conform paragraaf 6.2 en 6.3.1 buiten de meest kwetsbare periodes van deze soorten natuurvrij gemaakt te worden om slachtoffers te voorkomen bij uitvoering van de werkzaamheden. Het struweel dient op 10 cm hoogte gemaaid/ gefreesd te worden waarna de werkzaamheden pas na zeven dagen plaats mag vinden. Het terrein dient op dit niveau gehouden te worden indien de werkzaamheden niet direct na zeven dagen worden uitgevoerd. Zo wordt gegarandeerd dat het terrein onaantrekkelijk blijft voor deze soorten indien er niet direct gewerkt wordt. De voorbereidende maaiwerkzaamheden dienen op een lage werksnelheid plaats te vinden (stapvoets), om te zorgen dat dieren voldoende tijd hebben om weg te komen. Er dient één kant op gewerkt te worden (richting het dichtstbij gelegen deel van de ecologische zone). Vrijgekomen houtachtig materiaal dient van het werkveld te worden afgevoerd en verwerkt te worden in de ecologische zone.

3. Monitoring

- 3.1. Er dient monitoring van de compenserende en/of mitigerende maatregelen en de huidige burchten van de das plaats te vinden om te onderzoeken of deze (nieuwe) verblijfplaatsen voldoende effectief zijn en of de bestaande burchten in gebruik blijven of (tijdelijk) worden verlaten. Dit dient

uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de das, conform het Activiteitenplan. De volgende vragen dienen beantwoord te worden tijdens de uitvoering van de monitoring en schriftelijk vastgelegd te worden in het ecologisch werkprotocol:

- 3.1.1. Worden de nieuw aangelegde grondwallen in de randzone van het projectgebied in gebruik genomen als verblijf?
 - 3.1.2. Hoelang duurt het voordat de voorzieningen in gebruik worden genomen?
 - 3.1.3. Blijven de huidige burchten in gebruik of worden deze (tijdelijk) verlaten?
 - 3.1.4. Wat is de functie van de op het moment van monitoring aangetroffen burchten en verblijven (bewoond, onbewoond, kraamburcht)?
 - 3.1.5. Welke bijsturing vindt er plaats wanneer de verblijfplaatsen niet in gebruik worden genomen en/of de huidige burchten worden verlaten?
 - 3.1.6. Indien bestaande burchten of pijpenstelsels (tijdelijk) verlaten worden, welke maatregelen zijn noodzakelijk om deze locaties wederom geschikt te maken voor de das?
- 3.2. De monitoring dient jaarlijks plaats te vinden gedurende de looptijd van de ontheffing (t/m 2034). De resultaten uit de monitoring worden elke keer vastgelegd in een monitoringsrapport. Deze rapportage dient binnen twee maanden na uitvoering van de monitoringsronde gezonden te worden naar vth@drenthe.nl, onder vermelding van het zaaknummer waarna vervolgens een evaluatiegesprek tussen ecooog en bevoegd gezag kan worden gepland, als daarvoor van één van beide partijen noodzaak voor wordt gezien.

4. Overige voorschriften

- 4.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
 - 4.1.1. gedurende het natuurvrij maken;
 - 4.1.2. bij de controle of het natuurvrij maken succesvol is uitgevoerd, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - 4.1.3. tijdens het aanbrengen van de alternatieve verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - 4.1.4. voorafgaand aan het vellen van bomen en/of het verwijderen van begroeiing;
 - 4.1.5. bij de start van de werkzaamheden;
 - 4.1.6. het uitvoeren van monitoring van de nieuwe en huidige verblijfplaatsen van de das.
- 4.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ecologisch deskundige.

5. Zorgplicht

- 5.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 5.2. Indien het zuurstofgehalte van het water te laag dreigt te worden bij het dempen van de watergangen of dit voorafgaand aan de dempwerkzaamheden is te verwachten, dan dienen de watergangen eerst afgevist (niet specifiek beschermde vissen) te worden. Hierbij dienen de vissen in geschikt water in de directe omgeving uitgezet te worden. Dit dient ten alle tijden uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van vissen.
- 5.3. In navolging van de voorgaande twee voorschriften dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch

deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,
i.o.

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Ecogroen BV (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Hoogeveen (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

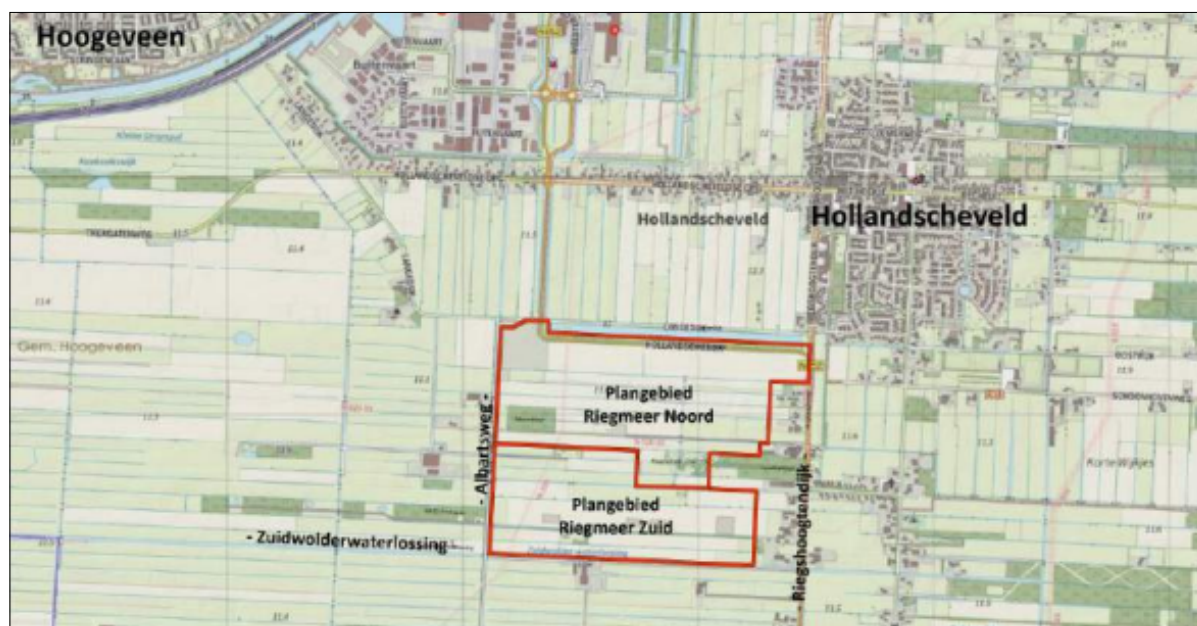
Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 14 december 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Ecogroen BV namens de gemeente Hoogeveen (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op de ontwikkeling van het bedrijventerrein Riegmeer, gelegen ten zuidwesten van Hollandscheveld tussen de Riegshoogtendijk en de Albartsweg in de gemeente Hoogeveen. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.10 lid 1 onder b van de Wnb voor de das (*Meles meles*), de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), de grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), de wezel (*Mustela nivalis*), de hermelijn (*Mustela erminea*) en de bunzing (*Mustela putorius*).

Figuur 1: Projectgebied (rood omlijnt), Riegmeer Noord wordt door de gemeente Hoogeveen ontwikkeld en Riegmeer Zuid wordt door Riegmeer BV ontwikkeld (bron: Activiteitenplan)

2. Wettelijk kader

De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermend volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.1 Nationaal beschermde soorten

De das, grote bosmuis, grote modderkruiper, wezel, hermelijn en bunzing zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in de bijlage onderdeel A bij de Wnb en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb. Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Onder voorplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb vallen tijdelijke en/of permanente verblijfplaatsen, seizoensgebonden verblijfplaatsen, essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voorplantingsplaats of rustplaats van de soorten. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10 van de Wnb noodzakelijk.

2.2 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

Gemeente Hoogeveen en Riegmeer BV hebben het voornemen om Riegmeer gereed te maken voor ontwikkeling. De gehele locatie is planologisch bestemd als bedrijventerrein. Ecogroen heeft tussen 2021 en 2023 op en rond de locatie ecologisch onderzoek uitgevoerd. Mede aan de hand van de resultaten hiervan is een inrichtingsplan gemaakt waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met de aanwezige natuurwaarden en Drentse doelsoorten. Ecologisch waardevolle elementen worden zoveel mogelijk ingepast, er wordt gezorgd voor ecologische verbindingen inclusief een weloverwogen selectie van faunapassages binnen en buiten het bedrijventerrein én er worden nieuwe biotopen met ecologische meerwaarde gecreëerd voor een breed scala aan lokale soorten, inclusief de aangevraagde beschermde soorten. In het ecologisch inrichtingsplan is dit uitgewerkt.

Beoogde werkzaamheden als bouwrijp maken en het daadwerkelijk bouwen spelen over een periode van meerdere jaren. Werkzaamheden met effecten op beschermde soorten bestaan onder andere uit het dempen van sloten, andere grondwerkzaamheden en het verwijderen van vegetatie en bomen. Hiervoor is een ontheffing in het kader van de Wnb aangevraagd. Het Activiteitenplan vormt samen met het Inrichtingsplan de onderbouwing bij de ontheffingsaanvraag en bevat een beschrijving van zowel compenserende en mitigerende maatregelen en hoe invulling wordt gegeven aan de zorgplicht.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

Ecologische onderzoeken in de omgeving van Riegmeer gaan vele jaren terug. In 2017 is onderzoek uitgevoerd voor de aanleg van de ontsluitingsweg van het bedrijventerrein, de Hollandschedijk. Ook in eerdere stadia van de planvorming, rond onder andere de locatiekeuze en het bestemmingsplan, is ecologisch onderzoek uitgevoerd. Voor een goed en actueel beeld zijn vanaf de zomer van 2021 diverse veldbezoeken gebracht aan het projectgebied.

In 2021 is een (deels actualiserende) quickscan uitgevoerd waarbij is gekeken naar (potenties voor) beschermde flora en fauna. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) en gebiedskennis van Ecogroen BV is nagegaan of er beschermde soorten in en om het projectgebied te verwachten zijn. Als onderdeel van de quickscan is op 12 juli 2021 (droog, half bewolkt, 23°C, weinig wind) een veldonderzoek uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is het gebied geïnspecteerd als ook de directe omgeving, waarbij specifiek aandacht is besteed aan beschermde soorten binnen de Wnb. Tijdens de quickscan is geconstateerd dat er aanvullend ecologisch onderzoek nodig is.

Er is nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar diverse soorten en soortgroepen. Het nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten is hieronder beschreven. Voor details over deze onderzoeken, resultaten van het muizenonderzoek, het eDNA onderzoek naar de grote modderkruiper en kaarten waar deze soorten precies voorkomen binnen het projectgebied, wordt verwezen naar (hoofdstuk 3 en bijlage 2, 3, 4 en 5 van) het Activiteitenplan.

Das

Voor de das heeft in de periode vanaf november 2021 tot de zomer van 2023 op verschillende momenten gericht veldonderzoek plaatsgevonden waarbij onder andere de verblijfplaatsen diverse malen zijn bezocht en ook het leefgebied in kaart is gebracht. De burcht in het bosje aan de Albartsweg is eind 2021 (november/december) met behulp van drie camera's onderzocht gedurende een periode van drie weken. Verder is er rond het terreingebruik door de das in en rond het projectgebied afstemming en informatie uitwisseling geweest met de lokale dassenwerkgroep en Das en Boom. De lokale dassenwerkgroep inspecteert de burchten regelmatig.

Op 24 maart 2022 heeft een omgevingscheck plaatsgevonden. Hierbij is onder andere gelet op sporen van dassen en is tevens de aard, bereikbaarheid en kwaliteit van omliggende foerageergebieden nader in kaart gebracht. Daarbij zijn de omliggende percelen beoordeeld op geschiktheid als foerageergebied, rekening houdend met de bereikbaarheid.

Van de das zijn verblijfplaatsen vastgesteld binnen het projectgebied. Er zijn op twee plaatsen concentraties van actief belopen dassenpijpen aanwezig, namelijk in het bosje nabij de Albartsweg en ter hoogte van de Pingoruïne (zie figuur 2). Beide plekken kunnen een functie vervullen als kraamburcht. Tevens is er een burcht vastgesteld in het Tweelingbosje buiten het projectgebied aan de oostzijde van het terrein. De populatie dassen binnen het projectgebied wordt geschat op 4 tot 10 exemplaren. De huidige verblijfplaatsen van de das blijven behouden en bereikbaar. Door de aanleg en het gebruik van het bedrijventerrein zijn echter wel versturende effecten op de verblijfplaatsen te verwachten. Precieze gevolgen voor het gebruik van de huidige burchten is onzeker, het is denkbaar dat de dassen (tijdelijk) verhuizen naar alternatieve plekken. Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is aan de orde voor de das.

Grote bosmuis

De grote bosmuis is tijdens andere ecologische onderzoeken elders in de gemeente Hoogeveen al op meerdere plekken vastgesteld (Ecogroen BV). Eind november 2021 is gericht ecologisch nader onderzoek naar het voorkomen van de grote bosmuis uitgevoerd met 80 live-traps van het type Longworth. Voorafgaand aan de plaatsing zijn de vallen gevuld met een combinatie van hooi en geschikt voer en zijn in het veld geschikte (vang)plekken voor grote bosmuis gelokaliseerd. Vervolgens zijn de vallen op 25 november 2021 geplaatst op de meest geschikte locaties binnen het geschikte biotoop. De vallen zijn in vijf raaien geplaatst met in iedere raai 10-15 vallen. Wanneer de vallen zijn geplaatst duurt het enige tijd voordat de muizen aan het vreemde voorwerp in hun leefgebied gewend zijn. Bij de live-trap type Longworth is het mogelijk de val zodanig af te stellen dat het deurtje niet dichtgaat als een muis de val inloopt. Dit zogenaamde pre-baiten is bedoeld om de muizen te laten wennen aan de vallen. Hierbij is een periode van drie dagen aangehouden, waarna de vallen op scherp zijn gezet. Om de kans op sterfte zo klein mogelijk te houden zijn de vallen tweemaal per dag gecontroleerd en zijn in totaal zes controlemomenten uitgevoerd.

Tijdens het gerichte onderzoek naar de grote bosmuis is totaal 62 maal een exemplaar van grote bosmuis gevangen. Het maximale aantal gevangen exemplaren tijdens één controlemoment is 14 exemplaren. Binnen het projectgebied worden de verblijfplaatsen van grote bosmuis verwacht in de boselementen, houtwallen, ruigtes, braamstruwelen en andere opgaande vegetatie die voor grote bosmuis voldoende dekking bieden. Het overige oppervlak van het projectgebied is ongeschikt voor grote bosmuis aangezien het open agrarische percelen betreft die geen voedsel en dekking voor grote bosmuis bieden. De populatie grote bosmuizen wordt geschat op 200 tot 300 exemplaren. Met de aanleg van het bedrijventerrein gaat een deel van het biotoop met verblijfplaatsen van grote bosmuis verloren. Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is aan de orde voor grote bosmuis.

Poelkikker

Onderzoek naar poelkikker is uitgevoerd volgens het kennisdocument poelkikker (BIJ12, 2017c). Er is daarbij specifiek gelet op eventuele kooractiviteit bij potentiële voortplantingswateren. Volgens het kennisdocument poelkikker mag afwezigheid van poelkikkers worden aangenomen nadat in een potentieel geschikt gebied twee inventarisatierondes in de geschikte periode en onder geschikte omstandigheden geen positieve waarnemingen hebben opgeleverd. Het onderzoek is bij rustig en warm weer uitgevoerd in de avonden van 14 juni 2021 (half bewolkt, droog, weinig wind en 17°C) en 29 juni 2021 (bewolkt, droog, windstil en 18°C).

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor de poelkikker.

Grote modderkruiper

Uit eerder onderzoek rond de noordelijke ontsluiting was aanwezigheid van grote modderkruiper bekend. De kans op aanwezigheid van de soort in het projectgebied werd zodoende hoog geacht. Actualiserend onderzoek naar grote modderkruiper in het projectgebied is uitgevoerd middels analyse van eDNA, conform het Kennisdocument grote modderkruiper (BIJ12, 2021). Het eDNA onderzoek kan een groot deel van het jaar worden toegepast, ook in de periode juli tot en met november als het sloothabitat vaak volledig dichtgegroeid is. Voor een goed en actueel beeld van het projectgebied zijn op 4 juli 2021 in totaal vijf (meng)watermonsters verzameld. De monsters zijn verspreid over het projectgebied verzameld in (op dat moment) waterhoudende sloten. De watermonsters zijn vervolgens door het laboratorium van Sylphium Molecular Ecology onderzocht op e-DNA van grote modderkruiper.

Middels eDNA onderzoek is op vier van de vijf bemonsterde plekken in het huidige projectgebied eDNA van grote modderkruiper aangetoond. Met name een aantal permanent waterhoudende sloten (met slibrijke bodem en watervegetatie) zijn geschikt als voortplantingswater voor grote modderkruiper, welke een totale lengte van drie kilometer hebben. De populatie grote modderkruipers binnen het projectgebied wordt geschat op enkele tientallen exemplaren, maar maken doormiddel van verbindingen onderdeel uit van een grotere populatie buiten het projectgebied. Voor de aanleg van het bedrijventerrein worden sloten gedempt die leefgebied vormen voor grote modderkruiper.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is daarom aan de orde voor grote modderkruiper.

Vleermuizen

Het projectgebied bestaat vrijwel geheel uit agrarische gronden, bebouwing ontbreekt. De grote bouselementen worden ingepast. Lokaal mogelijk te kappen bomen zijn in de winter van 2022/2023 visueel geïnspecteerd op eventueel aanwezige holten. In de zomer van 2023 (tussen half april en eind september) zijn onder voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden door twee medewerkers van Ecogroen, conform hetgeen het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten voorschrijven bij onderzoek naar vliegroutes (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) en BIJ12 2017d), op twee momenten nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd, gericht op eventuele vliegroutes en foeragerend aanwezige soorten. Tijdens de veldbezoeken is gelet op de algehele vleermuisactiviteit, de aanwezige soorten en eventuele vliegroutes (bijvoorbeeld over de Zuidwolderwaterlossing ten zuiden van het projectgebied). Tijdens de onderzoeken is gebruikgemaakt van batdetectors met opnamefunctie zoals de Echometer Touch, in combinatie met de Pettersson D100.

In het te ontwikkelen gebied is geen bebouwing aanwezig en zijn geen voor vleermuizen geschikte verblijfsbomen aangetroffen. Er gaan geen (potentiële) verblijfplaatsen voor vleermuizen verloren. Tijdens het veldonderzoek is aan de westkant van het projectgebied een vliegroute vastgesteld. Hier vlogen in het najaar dertien gewone dwergvleermuizen langs de Albartsweg. Deze vliegroute blijft behouden. Andere lijnvormige elementen in het projectgebied, zoals Zuidwolderwaterlossing, werden niet gebruikt als vliegroute. Het projectgebied wordt in beperkte mate gebruikt als foerageergebied. Deze functie blijft behouden en in de directe omgeving zijn ruim voldoende vergelijkbare foerageergebieden

aanwezig. Bij de geplande invulling van het terrein is geen sprake van aantasting van belangrijke of essentiële vliegroutes en foeragegebieden.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor vleermuizen.

Kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing)

Gericht onderzoek naar deze soorten is in de praktijk lastig. Het niet aantreffen van de soorten - ondanks bijvoorbeeld inzet van camera's en lokvoer - blijkt bijvoorbeeld minder veelzeggend dan bij andere soorten. Daarom is er in dit geval voor gekozen om uit te gaan van een habitatanalyse. Voor deze soorten zijn in maart 2022 vlak dekkend de biotopen in het projectgebied beoordeeld. Ook is de NDFF geraadpleegd en soort specifieke literatuur geraadpleegd.

Rijk begroeide greppels, sloten en bosen worden door bunzing, hermelijn en wezel gebruikt als foeragegebied en migratieroute. Ook kunnen er verblijfplaatsen worden verwacht. Aan de hand van de biotoopvoorkeuren per soort zijn de biotopen per soort op kaart (bijlage 4 van het Activiteitenplan) weergegeven. De populatie bunzingen binnen het projectgebied wordt geschat op 1 tot 3 exemplaren. De populatie hermelijnen wordt geschat op 2 tot 5 exemplaren. De populatie wezels wordt geschat op 10 tot 20 exemplaren. Door de aanleg en het gebruik van het bedrijventerrein gaat een deel van de huidige biotopen en daarmee mogelijk ook verblijfplaatsen van deze soorten verloren.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is aan de orde voor bunzing, hermelijn en wezel.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (Zoogdierverseniging, 2024). De watergangen in het projectgebied kenmerken zich door smalle veelal steile oevers met een agrarisch karakter. Ook zijn in de ruime omtrek (>5 kilometer rondom) geen waarnemingen bekend van de waterspitsmuis (NDFF).

Verblijfplaatsen van waterspitsmuis zijn om die redenen uit te sluiten in het projectgebied.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor de waterspitsmuis.

Overige grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen van overige beschermde grondgebonden zoogdieren zoals steenmarter worden op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2023), het uitgevoerde veldonderzoek en terreinkenmerken niet verwacht in het projectgebied. Bij de ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde zoogdieren als in de tijdens het vallenonderzoek gevangen bosmuis en rosse woelmuis geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincies Drenthe vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor overige grondgebonden zoogdieren. Daarbij geldt dat de te nemen maatregelen voor beschermde soorten, ook voordelig zijn voor deze soorten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten is op meerdere momenten uitgevoerd. Zo zijn in de bladrijke winterperiode, 1-3 december 2021 en op 24 maart 2022 alle bomen in het projectgebied geïnspecteerd op aanwezigheid van nesten/horsten van met name roofvogels. Ook bij andere bezoeken is gelet op eventuele aanwijzingen van jaarrond beschermde nesten, zoals territoriaal gedrag, braakballen etc. Rond het projectgebied ligt een aantal erven, met name aan de Riegshoogtendijk. Hoewel er geen aanwijzingen waren voor nestlocaties in de nabijheid van het projectgebied (NDFF 2023) zijn de erven rondom visueel beoordeeld op eventuele potenties voor kerkuil of steenuil. Twee potentieel geschikt geachte erven aan de Riegshoogtendijk zijn vervolgens (op 17 februari 2023) op afspraak bezocht door medewerkers van Ecogroen BV om aanwezige schuren/stal van binnen te inspecteren op geschiktheid en eventuele sporen.

Er zijn bij het onderzoek in het projectgebied geen aanwijzingen gevonden voor aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Wel is in het projectgebied een in gebruik zijnde nest van de buizerd aanwezig in het Albartsbosje, een soort waarvan de nesten tot recent jaarrond beschermd waren. Op de actuele lijst van Drenthe staat buizerd ingedeeld in categorie 5. Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Tegen deze achtergrond is extra aandacht besteed aan de buizerd. De nestlocatie van de buizerd in het Albartsbosje wordt ingepast en blijft behouden. Direct ten zuiden van het Albartsbosje wordt een nieuwe zone biotopen (dichte bosrand, natuurakker, greppel met ruigte) gerealiseerd waardoor de afstand van het nest tot de voor bedrijvigheid vrij te geven percelen overal meer dan 80 meter bedraagt. Hiermee wordt voldaan aan het gestelde uit het kennisdocument voor de buizerd (BIJ12 2017b). Door de wijze van inpassing kan het bestaande nest naar verwachting haar functie behouden. Het projectgebied blijft daarmee geschikt als broedlocatie voor buizerds. Verder blijft rondom (alle windrichtingen rond het bedrijventerrein) een zeer fors areaal agrarisch foerageergebied beschikbaar.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van Wnb is niet aan de orde voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten en ook niet voor de buizerd.

Overige broedvogels

Het projectgebied vormt voor diverse vogels geschikt broedgebied. Het open agrarische gebied is geschikt voor soorten als gele kwikstaart, graspieper en veldleeuwerik. Locaties met bomen, ruigte en andere opgaande beplanting zijn geschikt voor onder andere soorten als houtduif, merel, tijftjaf, Turkse tortel, putter, grasmus, zwartkop, koolmees, grasmus en fazant. Nesten van deze (en de meeste andere soorten) zijn alleen gedurende het broedseizoen beschermd en kunnen buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wnb verwijderd worden. Door de geplande werkzaamheden gaan potentiële broedplekken verloren, met name van de soorten van open agrarisch gebied. In de omgeving van het projectgebied is een groot aanbod aan agrarisch gebied en zijn voor deze soorten alternatieve nestlocaties beschikbaar. Te behouden en nieuw aan te leggen biotopen in het projectgebied dragen bij aan broedgelegenheid voor broedvogels van bos, struweel en waterkanten. Werkzaamheden die zorgen voor schade of ernstige verstoring van bewoonde nesten (leidend tot het verlaten van nesten), dienen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van Wnb is niet aan de orde voor de overige broedvogels.

Ringslang

De ringslang heeft een voorkeur voor waterrijke leefgebieden met vaak veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid en er moeten voldoende ei-afzetmogelijkheden zijn. De soort is daarbij afhankelijk van broeihopen voor de voortplanting. Het door agrarisch gebruik gedomineerde projectgebied vormt geen aantrekkelijk leefgebied voor de ringslang. Er zijn ook geen broeihopen aanwezig, waardoor voortplantingsplaatsen van de soort ontbreken. Daarnaast zijn van de ringslang in en nabij het projectgebied (>3 km) geen waarnemingen bekend (NDFF). Hierbij merken we op dat deze soort zich relatief makkelijk laat waarnemen. Van de ringslang zijn in het projectgebied geen verblijfplaatsen te verwachten.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor de ringslang.

Amfibieën

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) en het uitgevoerde veldwerk - waaronder twee gerichte bezoeken voor poelkikker - wordt voortplanting en overwintering van in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën uitgesloten. De watergangen in en rond het projectgebied worden wel gebruikt als voortplantingswater door soorten als gewone pad, bastaardkikker en bruine kikker. Daarnaast vindt mogelijk beperkt overwintering plaats in bosomelementen en ruige begroeide greppels door gewone pad en bruine kikker. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie

geldt in de provincie Drenthe vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb. De zorgplicht uit de Omgevingswet is wel van toepassing op deze soorten.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor amfibieën.

Overige soorten

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDDF, 2023) worden in het projectgebied geen vaste verblijfplaatsen of voortplanting verwacht van beschermde reptielen, weekdieren en insecten.

3.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

De aanwezige beschermde soorten in het projectgebied ondervinden op verschillende manieren effecten van de voorgenomen werkzaamheden en de daaruit volgende veranderingen in het gebied qua inrichting en gebruik. Een deel van de effecten is tijdelijk. Om de tijdelijke effecten op aanwezige soorten te beperken wordt onder andere zoveel mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare periode en de belangrijke verblijfplaatsen van de soorten. Door de te nemen voorzorgsmaatregelen (conform hoofdstuk 6 van het Activiteitenplan en de voorschriften van deze ontheffing) blijven negatieve effecten op exemplaren tot een minimum beperkt.

Voor de lange termijn is een ecologische inrichting uitgewerkt waarin voor alle nu aanwezige soorten in en rond het projectgebied een duurzame toekomst is beoogd. In het inrichtingsplan is beschreven hoe door een combinatie van behoud, verbinden en realiseren van ecologisch waardevolle biotopen wordt gezorgd voor een samenhangend leefgebied waarin alle essentiële functies voor het voortbestaan van de lokale populaties aanwezig blijven. Onder andere het Albartsbosje en de pingoruïne worden geheel ingepast (circa 5.5 hectare te behouden aan bos en ruigte). Verder wordt binnen het projectgebied (van in totaal circa 109 hectare) ruim 30 hectare aan nieuwe biotopen ontwikkeld, met name langs de randen van het projectgebied en in de zone tussen het Albartsbosje en de Pingoruïne. Het gaat onder andere om houtkanten, houtwallen, breed uitgroeiende heggen, braamkoepels, poelen en watergangen, natuurlijk begroeide oevers en kruidenvegetaties. Circa 35 hectare (ongeveer 32% van het projectgebied) behoudt een natuurfunctie. Als kwaliteitsimpuls worden buiten het projectgebied heggen (lengte circa 3.5 km) aangelegd in het gebied ten oosten van de Riegshoogtendijk. In figuur 2 is een kaart weergegeven die een beeld geeft van het geheel aan groene maatregelen.

Areaal dat verloren gaat bestaat voornamelijk uit agrarische percelen waarbinnen sloten en slootkanten, enkele verruigde percelen (o.a. voormalige erven) en greppels de meest structuurrijke biotopen vormen. Per saldo neemt met de beoogde inrichting het areaal aan structuurrijke biotopen binnen het projectgebied netto toe waarbij de ontwikkeling ten koste gaat van de huidige agrarische biotopen. Detailkaarten van het huidige en toekomstige biotoop van de verschillende beschermde soorten is terug te vinden in bijlage 4 en 5 van het Activiteitenplan.

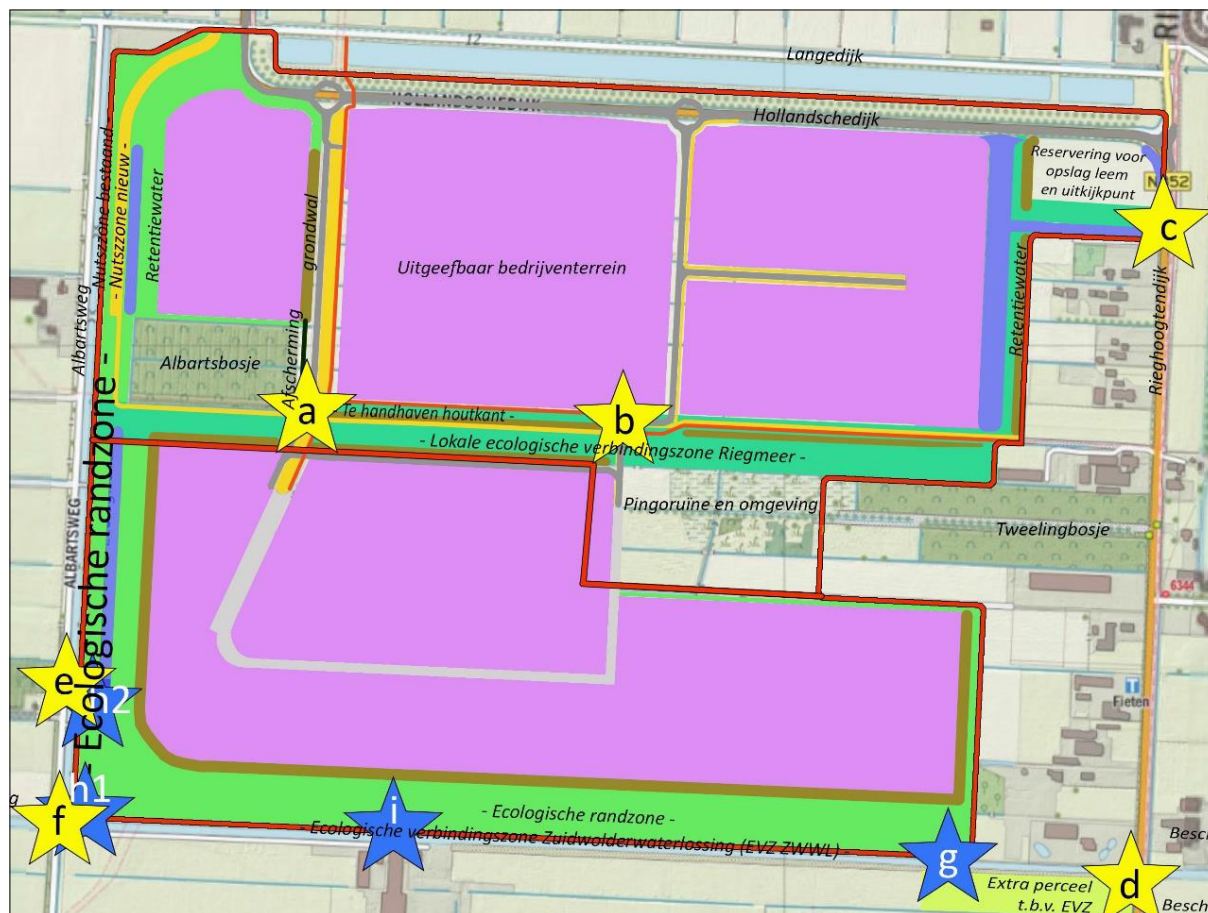

Figuur 2: Projectgebied (rood omlijnt) met de verschillende gebieden voor ecologische inrichting (blauw, geel en lichtgroen), de bestaande en te handhaven groenelementen (donkergroen en ovals), de nieuwe op te werpen grondwallen (bruin), de uit te geven bedrijfskavels (paars) en aan te leggen wegen (grijs) (bron: Inrichtingsplan)

Middels nieuw aan te leggen faunapassages wordt uitwisseling van fauna tussen de biotopen binnen het projectgebied mogelijk gemaakt en daarnaast ook tussen de biotopen binnen het projectgebied en biotopen buiten het projectgebied. Zo wordt het gebied ten oosten van de Riegshoogtendijk en het gebied ten zuiden van de Zuidwolderwaterlossing beter bereikbaar gemaakt vanuit het projectgebied. Verder is het voor grote modderkruiper van belang dat de bestaande leefgebieden in de Zuidwolderwaterlossing en de watergang langs de Albartsweg in open verbinding staan met het te ontwikkelen water voor deze soort binnen het projectgebied.

De volgende faunavoorzieningen worden toegepast (waarbij i een koppelkans is die samen met het waterschap uitgevoerd zou kunnen worden) binnen en net buiten het projectgebied (zie figuur 3):

- a. Ontsluitingsweg Riegmeer westzijde (kleine faunatunnel);
- b. Ontsluitingsweg Riegmeer midden (kleine faunatunnel);
- c. Riegshoogtendijk noord (kleine faunatunnel of brug met doorlopende oevers);
- d. Riegshoogtendijk bij zuidwolderwaterlossing (kleine faunatunnel of brug met doorlopende oevers);
- e. Albartsweg bij bosstrook van WMD (kleine faunatunnel of brug met doorlopende oevers);
- f. Albartsweg ter hoogte van de zuidwolderwaterlossing (kleine faunatunnel of brug met doorlopende oevers);
- g. Zuidwolderwaterlossing bij van het extra perceel voor de ecologische verbindingzone (dam met duiker of een faunabrug);
- h. Albartswatergang bij de zuidwolderwaterlossing (h1) en bij bosstrook van WMD (h2) (dam met duiker of een faunabrug);
- i. Stuw in de Zuidwolderwaterlossing (vispassage).

Figuur 3: Projectgebied (rood omlijnt) met de negen hierboven beschreven faunavoorzieningen voor een goede verbinding van de ecologische biotopen binnen het projectgebied en tussen het projectgebied en daarbuiten (bron: Inrichtingsplan)

Tot slot geldt voor de amfibieën dat voortplantingswateren, bijvoorbeeld poelen, op maximaal 400 meter afstand van elkaar liggen. En overwinteringsbiotopen van deze soorten, bijvoorbeeld houtkanten, bosranden en braamkoepels op maximaal 100 meter afstand vanaf deze wateren bereikbaar zijn. Deze poelen moeten vervolgens in connectie staan met de bestaande poelen van de al ingerichte ecologische verbindingzone langs de Zuidwolderwaterlossing en de poelen in de bosstrook van de waterwinning ten westen van het projectgebied.

Details over de (uitvoering van) de faunavoorzieningen zijn weergegeven in hoofdstuk 6 van het Inrichtingsplan. Hieronder wordt een nadere uitwerking van de effecten en maatregelen per soort geven.

Effecten op en maatregelen voor de das

Het projectgebied maakt onderdeel uit van het territorium van een dassenclan. Het territorium van een dassenclan bestaat uit de burchten in samenhang met de omliggende voedselgronden. De insteek ten aanzien van de dassen is bij voorliggend project het behouden van alle verblijfslocaties. Aanvullend wordt de dassen keuzes geboden om desgewenst gebruik te maken van nieuw aangeboden dan wel verbeterd bereikbare alternatieve foerageer- en verblijfsmogelijkheden. Verstoring van bewoonde burchten tijdens de uitvoering wordt zoveel mogelijk beperkt door bij de werkzaamheden rekening te houden met das. Eventuele heiwerkzaamheden binnen een afstand van 200 meter tot de dichtstbijzijnde bewoonde dassenburcht of pijpenstelsel worden uitgevoerd buiten de meest kwetsbare perioden voor das.

Onvermijdelijk echter zijn (versturende) effecten op de dassen als gevolg van werkzaamheden en veranderingen in het foerageergebied. Denk aan menselijke aanwezigheid, verkeersbewegingen en een verandering van de ruimtelijke invulling van het gebied, zowel tijdens de aanleg als in de gebruiksfase. Het precieze (gedrags)effect op de dassen in het gebied is niet te voorspellen. Dassen zijn in de regel honkvast, ze kunnen zich aanpassen aan veranderingen in hun omgeving. In bepaalde situaties treedt gewenning op bij voorspelbare verstoring zoals verkeer.

Bij voorliggend project worden de bestaande verblijfplaatsen ingepast. Daarbij wordt ervoor gezorgd dat de verblijfplaatsen bereikbaar blijven en migratie tussen de verblijfplaatsen (en naar de foerageergebieden) mogelijk blijft. Onder andere de te realiseren ecologische verbindingzone tussen de burcht in het Albartsbosje en de burcht ter hoogte van de pingoruïne is hiervoor belangrijk. Via deze verbinding blijft uitwisseling van dassen (en andere dieren) tussen oost en west mogelijk. Niet uitgesloten is dat de werkzaamheden en veranderingen in het gebied leiden tot het (tijdelijk) verlaten van een nu in gebruik zijnde burcht. Dassen zijn echter goede gravers en kunnen waar nodig eenvoudig op geschikte plekken bijvoorbeeld een vluchtpijp uitbreiden tot (hoofd- of bij-) burcht, mocht dat nodig zijn. De gelegenheid voor het maken van een nieuwe burcht wordt geboden. Zo worden rond het bedrijventerrein afschermdende (1,5 tot 3 meter) hoge grondwallen aangelegd om licht- en geluidsverstoring van het bedrijventerrein te beperken. Aan de zuidzijde worden deze op drie plaatsen verbreed tot zogenoemde 'dassenterpen'. Zo'n dassenterp bestaat uit een grondhoop boven de hoogste waterstand waar dassen een nieuwe (bij)burcht of vluchtpijp in kunnen graven. Overigens kunnen ook de nieuwe grondwallen elders in en rond het bedrijventerrein door dassen worden gebruikt voor het graven van verblijfplaatsen. Daarbij zijn ook buiten het projectgebied – met name in de bosstrook ten westen van de Albartsweg en in het Tweelingbosje - uitwijkmogelijkheden. Dassen hebben zodoende de keuze om (desgewenst) een nieuw verblijf te betrekken dichtbij (deels nieuw en of beter beschikbare) foerageergebieden aan de zuid- west en oostzijde van het gebied. Met name ten zuiden van Riegmeer - hier ligt een open agrarisch gebied met weinig bosjes - zijn de verblijfsalternatieven voor das momenteel schaars. Daarom zien we juist hier verhoogde meerwaarde van de aan te leggen dassenterpen.

Aanwezige bouselementen worden bij voorliggend project vrijwel geheel ingepast en behouden een functie als foerageergebied. De te bebouwen agrarische percelen vormen momenteel geschikt foerageergebied en verliezen die functie. Grofweg het gehele projectgebied (109 hectare) is momenteel te beschouwen als voor dassen (jaarrond) geschikt foerageergebied. Netto neemt het foerageergebied binnen de projectgrens af met circa 86 hectare. Door het bebouwen van agrarische gronden zullen de dassen zodoende afhankelijker worden van de foerageergebieden in de omgeving. Binnen de grenzen van het projectgebied blijven met name de te behouden en nieuw te realiseren bouselementen, de centrale ecologisch verbinding en de afschermdende zone rondom beschikbaar als foerageergebied. Binnen het projectgebied wordt de waarde voor das waar mogelijk versterkt middels nieuw aan te leggen biotopen die voor das interessant zijn (o.a. dichte bosranden en bosjes, breed uitgroeiende heggen en greppels met ruigte). Het gaat binnen de grenzen van het projectgebied om circa 23 hectare aan voor das geschikte biotopen. Een dassenclan heeft in Nederland meestal een territorium met een oppervlakte van ongeveer 30 tot 150 hectare (Zoogdiervereniging 2023). Daarbij geldt dat naarmate een gebied voedselrijker is, de dassen zich op een kleiner gebied kunnen redden.

Gunstig voor dassen is dat het projectgebied aan meerdere zijden grenst aan relatief voedselrijke agrarische percelen. Ten westen van de Albartsweg blijft het huidige foerageergebied (zowel graslanden als bos) beschikbaar. Binnen een zone van 1 kilometer rond om het projectgebied gaat het aan die zijde om circa 218 hectare. Ook de graslanden ten zuiden van de Zuidwolderwaterlossing (circa 122 hectare binnen 1 kilometer van de projectgrens) blijven beschikbaar. De zuidelijke gronden worden bovendien beter bereikbaar gemaakt door de aanleg van een nieuwe dam. Daarnaast wordt het gebied

(nu grasland) ten oosten van de Riegshoogtendijk bereikbaar gemaakt middels twee nieuw aan te leggen faunapassages. Aanvullend wordt een deel van dit gebied daarbij kwalitatief verbeterd als leefgebied voor das door hier circa 3,5 kilometer nieuwe heggen aan te planten. In totaal wordt ten oosten van de Riegshoogtendijk een gebied met ruim 100 hectare geschikt foerageergebied ontsloten voor de dassen uit Riegmeer, wat in de bestaande situatie niet of minder goed toegankelijk is voor de onderhavige dassenclan. Verder worden - zoals hierboven beschreven - extra verblijfsmogelijkheden voor das aangeboden in de vorm van dassenterpen. De dassen kunnen zo desgewenst dichtbij geschikte foerageergebieden verblijven/schuilen en deze ongestoord betreden en energie sparen. Met het geheel aan maatregelen wordt gezorgd voor een permanent functionele leefomgeving waarin de lokale dassenpopulatie zich kan standhouden.

Effecten op en maatregelen voor de grote bosmuis

Voor de grote bosmuis zijn met name de effecten op het biotoop relevant. De soort is daarbij weinig gevoelig voor verstoring. Als gevolg van de werkzaamheden gaat een relatief gering deel (circa 0,7 hectare van de in totaal aanwezige 6,8 hectare) van het leefgebied (ruigte en bos) met (mogelijke) verblijfplaatsen van de grote bosmuis in het projectgebied verloren. Doordat de bosclementen worden ingepast blijft het overgrote deel van het huidige biotoop behouden. Te behouden (kern)biotopen zijn het bosje aan de Albartsweg, de beboste pingoruïne en het aan het projectgebied grenzende Tweelingbosje. Ook de houtwallen en erven in de directe omgeving van het projectgebied (en het bosje ten westen van de Albartsweg) vormen onderdeel van het leefgebied.

Het projectgebied wordt deels natuurvriendelijk ingericht waarbij specifiek rekening wordt gehouden met onder andere de grote bosmuis. Deze soort zal profiteren van de nieuw aan te leggen biotopen zoals houtkanten en -wallen, bosjes, heggen, ruige greppels en braamkoepels. Binnen het projectgebied neemt het geschikte biotoop toe van de huidige 6,8 hectare tot circa 18,6 hectare. Het verlies van leefgebied van de grote bosmuis is gering en tijdelijk. Op korte termijn is er in het projectgebied en de directe omgeving ruim voldoende alternatief leefgebied beschikbaar en bereikbaar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Effecten op en maatregelen voor de bunzing, de hermelijn en de wezel

Ook voor de bunzing, de hermelijn en de wezel zijn - net als voor de grote bosmuis - met name de effecten op het biotoop relevant. Leef- en foerageergebieden van de kleine marterachtigen en van grote bosmuis overlappen, toch zijn er verschillen. Wezels hebben een voorkeur voor een structuurrijk kleinschalig (cultuur-)landschap. Hermelijnen hebben een voorkeur voor een waterrijke omgeving met voldoende dekking. En bunzingen lijken een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid.

Voor de bunzing is in de huidige situatie circa 7,9 hectare aan geschikt leefgebied beschikbaar. Hiervan gaat circa 1,8 hectare verloren en in de eindsituatie wordt het areaal uitgebreid tot circa 14,3 hectare.

Voor de hermelijn gaat het in de huidige situatie om 6,1 hectare aan leefgebied (waarvan circa 2,4 hectare verloren gaat) dat wordt uitgebreid tot circa 14,8 hectare.

Voor de wezel gaat het in de huidige situatie om circa 8,1 hectare aan geschikt leefgebied. Hiervan gaat circa 2 hectare verloren en neemt in de eindsituatie het areaal geschikte biotopen toe tot circa 15,3 hectare.

Van zowel wezel, hermelijn als bunzing blijft het huidige biotoop voor een groot deel behouden en worden nieuwe geschikte structuurrijke biotopen gerealiseerd (o.a. bos, natuurvriendelijke oevers en heggen). Het areaal voor elk van deze soorten neemt hierdoor toe - gemiddeld met een factor 2 - waarmee het projectgebied als geheel aantrekkelijker wordt voor kleine marterachtigen.

Effecten op en maatregelen voor de grote modderkruiper

Bij de voorgenomen inrichting van het projectgebied verdwijnt plaatselijk leefgebied van de grote modderkruiper wegens het dempen van watergangen. Binnen Riegmeer gaat circa 3 km voor grote modderkruiper als geschikt beoordeeld watergang verloren. Er wordt vervangend nieuw alternatief leefgebied voor grote modderkruiper ontwikkeld in de vorm van circa 4,6 km aan nieuw gegraven sloten met een flauw talud. Dit alternatieve leefgebied vormt geschikt leefgebied zodra de modderbodem en oevervegetatie tot ontwikkeling zijn gekomen.

In de omgeving is een omvangrijk netwerk met alternatief leefgebied beschikbaar in de vorm van begroeide slootjes met een goed ontwikkelde sliblaag. Daaronder zijn ook diepere wateren die de functie als overwinteringsgebied kunnen vervullen zoals de brede plantrijke watergang ten oosten van de Albartsweg en de Zuidwolderwaterlossing. De exacte locaties van aankoppelen aan deze gebieden liggen nog niet vast, maar alle te realiseren biotopen voor de grote modderkruiper binnen het projectgebied worden aangesloten op bestaande wateren zodat de vissen het water kunnen bereiken en koloniseren. De wateren worden daartoe via open water (sloten) verbonden, met alleen waar nodig duikers om dammen/wegen te kunnen passeren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een voor de grote modderkruiper geschikte duiker met een minimum binnenmaat van 0,7 meter breed, die zo wordt aangelegd dat ongeveer $\frac{3}{4}$ gevuld is met water en $\frac{1}{4}$ met lucht. Op de kaart met nieuw biotoop (zie bijlage 5 van het Activiteitenplan) voor de grote modderkruiper zijn drie nieuwe leefgebieden te onderscheiden:

1. Langs de zuidkant met natuurvriendelijke oever. Dit nieuwe biotoop wordt direct aangesloten op de zuidwolderwaterlossing. De zuidwolderwaterlossing zelf vormt geen optimaal biotoop voor grote modderkruiper maar vissen kunnen hierlangs wel het nieuwe biotoop bereiken.
2. Langs de Albartsweg. Het nieuwe leefgebied hier wordt direct op de bestaande - en voor grote modderkruiper geschikte - sloot langs de Albartsweg aangesloten.
3. Aan de noordoostzijde. Dit leefgebied wordt langs de noordzijde verbonden zodat er een koppeling ontstaat met voor grote modderkruiper geschikte wateren in het westen. In het westen vormen onder andere de sloot langs de Albartsweg en de in het verlengde hiervan gelegen sloot ten noorden van de Langedijk voor grote modderkruiper geschikt leefgebied.

Door het realiseren van het alternatieve leefgebied en deze bereikbaar te maken en door te nemen voorzorgsmaatregelen (werken in de minst kwetsbare perioden en grote modderkruipers verplaatsen naar alternatief leefgebied), blijven negatieve effecten op exemplaren tot een minimum beperkt.

Fasering

De 1ste fase van het bouwrijp maken heeft nog geen belangrijk effect op de toekomstige bedrijfskavels maar is hoofdzakelijk beperkt tot de aanleg van de wegenstructuur, die slechts een zeer beperkt gedeelte van het plangebied betreft. De gemeente en Riegmeer BV zullen de ecologische zone en de faunavoorzieningen zoveel mogelijk tijdens fase 1 aanleggen, zodat deze direct tot ontwikkeling kunnen komen. De overige gronden (bedrijfskavels) worden gefaseerd in de tijd (jaren) uitgegeven en blijven voorlopig in belangrijke mate in de huidige staat gehandhaafd. De nog niet uit te geven kavels blijven daarmee voor een groot deel beschikbaar voor de relevante diersoorten op dezelfde wijze als dat nu het geval is.

Ecologisch werkprotocol (EWP) en logboek

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffend ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle bij buitenwerkzaamheden betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden door alle partijen die buitenwerkzaamheden uitvoeren (inclusief toekomstige eigenaren) aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch deskundige. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van das, grote modderkruiper, grote bosmuis, kleine marterachtigen en vogels.

Voor de start van de uitvoering wordt een toolboxmeeting gehouden in het bijzijn van de uitvoerende partijen. Hierbij worden zaken als de voorgenomen werkzaamheden, in te zetten materieel, communicatielijnen en planning doorgenomen en geeft de ecologisch toezichthouder aan op welke wijze rekening gehouden dient te worden met (beschermde) soorten.

Gedurende de periode van uitvoering volgt regelmatig (minimaal eens per drie maanden) een voortgangs-/evaluatiemoment tussen de ecologisch toezichthouder en alle uitvoerende partijen.

Om goed te kunnen anticiperen en waar nodig bij te sturen, wordt de ecologisch toezichthouder gedurende de looptijd van de ontheffing actief en tijdig op de hoogte gehouden van de planning en aard van de werkzaamheden.

Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden alle maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie.

Beheerplan ecologische zone

Naast het op een juiste manier inrichten en verbinden van de ecologische zone en de daarin liggende biotopen is het ecologisch functioneren van deze zone en biotopen afhankelijk van een doelmatig ecologisch beheer, waarvoor de ontheffinghouder verantwoordelijk is. Hiervoor is een beheerplan onmisbaar. Onderdelen van dit beheerplan zijn in ieder geval:

- Beheer van de biotopen.
- Beheer en onderhoud van de faunavoorzieningen.
- Opruimen van (ingewaaid) afval.
- Gebruik van middelen. Hierin staat in ieder geval dat gebruik van (drijf)mest, kunstmest en chemische middelen o.a. voor bestrijding, niet zijn toegestaan.
- Eventuele dierbestrijding zonder klemmen en gif.
- Bestrijden van ongewenste plantensoorten, zoals invasieve exoten (o.a. reuzenberenklauw en laurierkers).
- Donkerte en een verlichtingsplan.
- Gebruik van dode bomen als liggend dood hout voor begeleiding groenelementen en faunapassages.

De aspecten omtrent het beheerplan staan omschreven in hoofdstuk 5.2 van het Inrichtingsplan.

3.4 Natuurvrij maken

Er worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd waarvoor het noodzakelijk is om voorafgaand aan die werkzaamheden het terrein natuurvrij te maken. Voor de verschillende werkzaamheden dient dat op verschillende manieren te worden uitgevoerd.

Grond- en/of aanlegwerkzaamheden

Maximaal vijf dagen voorafgaand aan de start van grond- of aanlegwerkzaamheden wordt de beoogde werklocatie en invloedssfeer geïnspecteerd door de ecologisch toezichthouder. Bij deze inspectie wordt gelet op aanwezigheid van vogelnesten en andere (beschermde) soorten. Indien er tijdens de inspectie beschermde soorten worden aangetroffen of het terrein wordt aangemerkt als geschikt habitat, wordt in overleg met de ecologisch toezichthouder en waar nodig het bevoegd gezag, overlegd of (en zo ja, onder welke voorwaarden) de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden binnen de kaders van de Omgevingswet of dat aanvullende maatregelen (zoals het uitstellen van de werkzaamheden) noodzakelijk zijn.

Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten tijdens uitvoering van de geplande werkzaamheden, worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder. Vervolgens wordt in overleg met de ecologisch toezichthouder en eventueel het bevoegd gezag, bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de

kaders van de Omgevingswet kunnen worden uitgevoerd en of en zo ja, welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Verwijderen bosschages en ruigte

Het ongeschikt maken van leefgebieden wordt uitgevoerd onder begeleiding, toezicht en op aanwijzen van de ecologisch deskundige. Het verwijderen van struwelen en bosschages en frezen van terreindelen vindt plaats in het najaar vanaf september met eventueel een uitloop tot uiterlijk in december (bij zacht winterweer). De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden. Een eventueel afwijkende periode moet door de begeleidende ecoloog bepaald worden.

Het verwijderen van ondergroei, struiken en (braam)struweel vindt plaats door deze tot 10 cm boven maaiveld te snoeien/frezen. Na het bovengronds verwijderen van ondergroei en struweel wordt minimaal zeven dagen gewacht voordat grondwerkzaamheden plaats mogen vinden. Eventueel aanwezige grote bosmuizen, kleine marterachtigen en andere soorten krijgen zo de kans om weg te vluchten naar te handhaven leefgebieden in de omgeving.

Dempen en vergraven van sloten

Dempen of vergraven van de voor grote modderkruiper geschikte wateren vindt plaats in de periode september/oktober, met eventuele uitloop t/m maart, maar in dat geval alleen bij een grondtemperatuur boven 0 °C en ijsvrij water. De genoemde perioden kunnen eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden. Dit wordt bepaald door de ecologisch toezichthouder.

Een week voor aanvang van het dempen/vergraven worden de oevers en waterplanten in de sloten gemaaid met behulp van een maaikorf. Het vrijkomende materiaal wordt op de kant gelegd en gecontroleerd door de ecologisch toezichthouder. Eventueel aanwezige grote modderkruipers (en ander waterleven) worden in te behouden sloten (water langs de Albartsweg) in de omgeving uitgezet.

De te dempen/vergraven watergangen worden waar nodig eerst aan beide uiteinden afgedamd. In de afvoerszijde wordt een tijdelijke PVC-buis (doorsnee 30 cm) geplaatst. Vervolgens worden aan het andere uiteinde graszoden in de watergang geplaatst die door een kraan langzaam vooruit worden geduwd in de richting van het open water. Dit is een beproefde methode om vis, amfibieën en ander waterdieren mogelijkheid te geven te ontsnappen.

Tussentijds en op het eind wordt slib weggegraven en uitgespreid op het land. Eventueel daarin nog aanwezige grote modderkruipers (en ander waterleven) worden in te behouden sloten in de omgeving uitgezet.

3.5 Monitoring

De aanvrager heeft voorgesteld om gedurende de looptijd van de ontheffing monitoring uit te voeren van het gebruik van het projectgebied door de das. Als onderdeel van de ecologische begeleiding wordt de status van de bekende dassenburchten gevolgd (bewoond, onbewoond, kraamburcht) en jaarlijks wordt het gehele projectgebied (o.a. de aanlegde wallen) nagelopen met het oog op eventuele nieuwe verblijven. Bij onduidelijkheden over het gebruik van burchten worden camera's ingezet gedurende een periode van minimaal twee weken. Bevindingen worden vastgelegd in een monitoringsrapportage. Dit rapport dient jaarlijks, binnen twee maanden na uitvoering van de monitoringsrondes, te worden gedeeld met het bevoegd gezag. N.a.v. de uitkomsten van de monitoring kan overleg tussen de betrokken partijen plaatsvinden en eventueel kan er worden bijgestuurd.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De

onthefinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.10 van de Wnb.

4.1 Belangenafweging

De onthefinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, genoemd in artikel 3.10 tweede lid onder a van de Wnb.

De werkzaamheden vloeien voort uit bestemmingplan Bedrijventerrein Buitenvaart II dat op 30 januari 2008 onherroepelijk is vastgesteld. De ontwikkeling kent een lange voorgeschiedenis en is opgedeeld in verschillende fases. Hoogeveen heeft volgens de Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel "Met het oog op 2030" een functie voor de opvang van (boven)regionale bedrijvigheid. Volgens het Provinciaal Omgevingsplan (POP II) Drenthe ligt Hoogeveen binnen de economische kernzone, hetgeen niet verwonderlijk is gegeven de bereikbaarheid van Hoogeveen via de A28 en de A37. De in deze onthefingsaanvraag genoemde werkzaamheden zijn onderdeel van de beoogde ontwikkeling van het bedrijventerrein.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang. Het belang vormt een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.2 Alternatievenafweging

Voorafgaand aan de keuze voor de locatie van het te ontwikkelen van Riegmeer (en het bestemmen als bedrijventerrein) is een contourkeuzemodel ontwikkeld waarmee iedere mogelijke vorm en plaats van het bedrijventerrein op wenselijkheid is beoordeeld (Gemeente Hoogeveen 2006). De criteria zijn daarbij afgeleid van de doelen, wensen en randvoorwaarden die door de betrokkenen naar voren zijn gebracht. De afweging rond de contourkeuze van het bedrijventerrein heeft zich gespitst op de drie thema's: leefbaarheid, economie en milieu. In de inrichting wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de aanwezige (en toekomstige) natuurwaarden.

Voor de aanwezige (beschermde) soorten worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

De planning is aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor de aanwezige soorten. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode (buiten de meest kwetsbare periode van voortplanting en overwintering).

Door buiten de kwetsbare periode van de beschermde soorten te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ecologisch deskundige, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het plangebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3 Staat van instandhouding

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Das

De landelijke staat van instandhouding van de das is relatief gunstig. De das staat niet als 'bedreigd' op de Rode Lijst van Nederlandse zoogdieren (2020) (bron: zoogdiervereniging).

Van de lokale staat van instandhouding van de das zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar regionale verspreidingsgegevens samen met bekende waarnemingen (en geschikte biotopen) in de omgeving gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. In 2020 telt Drenthe zo'n 500 à 600 bewoonde burchten. Geschat is dat er in Drenthe nu tussen de 1250 en 1750 dassen leven (Dassenwerkgroep Drenthe 2023). In sommige streken in Drenthe is de groei van het aantal burchten en dassen gestagneerd, in andere gebieden breidt de das zich nog steeds uit. In het Albartsbosje is de activiteit van das de afgelopen jaren flink toegenomen. De diverse waarnemingen in en rond het projectgebied tezamen met de hoeveelheid aan geschikt leefgebied maken dat de lokale staat van instandhouding van das momenteel wordt ingeschat op gunstig.

Grote bosmuis

De grote bosmuis staat vermeld op de Rode lijst Zoogdieren uit 2020 met de status 'thans niet bedreigd'. De soort is landelijk vanuit het oosten in opmars (bron: zoogdierverseniging).

Van de lokale staat van instandhouding van grote bosmuis zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar verspreidingsgegevens en bekende waarnemingen gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. In de omgeving van Hoogeveen zijn enkele waarnemingen bekend van grote bosmuis, onder andere nabij Zuidwolde (NDFF, 2023). De soort heeft zich de afgelopen jaren relatief snel in westelijke richting uitgebreid en recent heeft Ecogroen al waarnemingen gedaan ter hoogte van Steenwijk en Staphorst. Gezien de grote hoeveelheid aan geschikt leefgebied in de gemeente Hoogeveen in de vorm van bosjes en houtwallen in combinatie met het fors aantal gevangen dieren wordt de lokale staat van instandhouding van grote bosmuis ingeschat als gunstig tot zeer gunstig.

Bunzing

De bunzing staat vermeld op de Rode lijst Zoogdieren uit 2020 met de status 'kwetsbaar', maar is wijd verspreid binnen Nederland (bron: zoogdierverseniging).

Van de lokale staat van instandhouding van de bunzing zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar verspreidingsgegevens en bekende waarnemingen gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. In een straal van vijf kilometer van het projectgebied zijn circa vijftien waarnemingen van de bunzing bekend in de afgelopen tien jaar (NDFF, 2023), veruit de meeste hiervan betroffen verkeersslachtoffers op de snelwegen. De aantallen geregistreerde dieren zijn laag. Kleine marterachtigen zijn ook moeilijk te inventariseren en monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling binnen de gemeente. De lokale staat van instandhouding van bunzing, wordt daarom beoordeeld als onbekend.

Hermelijn

De hermelijn staat vermeld op de Rode lijst Zoogdieren uit 2020 met de status 'kwetsbaar', maar is wijd verspreid binnen Nederland (bron: zoogdierverseniging).

Van de lokale staat van instandhouding van de hermelijn zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar verspreidingsgegevens en bekende waarnemingen gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. Van de hermelijn zijn vijf waarnemingen bekend (binnen vijf kilometer van het projectgebied) in de afgelopen tien jaar (NDFF, 2023). Drie van deze waarnemingen zijn gedaan in de natuurzone nabij het Oude Diep, aan de noordzijde van Hoogeveen. De aantallen geregistreerde dieren zijn laag. Kleine marterachtigen zijn ook moeilijk te inventariseren en monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling binnen de gemeente. De lokale staat van instandhouding van hermelijn wordt daarom beoordeeld als onbekend.

Wezel

De wezel staat vermeld op de Rode lijst Zoogdieren uit 2020 met de status 'gevoelig', maar is wijd verspreid binnen Nederland (bron: zoogdiervereniging).

Van de lokale staat van instandhouding van de wezel zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar verspreidingsgegevens en bekende waarnemingen gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. Van wezel zijn in een straal van vijf kilometer rond het projectgebied vijf waarnemingen bekend uit de afgelopen tien jaar (NDFF, 2023). De aantallen geregistreerde dieren zijn laag. Kleine marterachtigen zijn ook moeilijk te inventariseren en monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling binnen de gemeente. De lokale staat van instandhouding van de wezel wordt daarom beoordeeld als onbekend.

Grote modderkruiper

De landelijke staat van instandhouding van de grote modderkruiper is matig ongunstig en staat als 'kwetsbaar' op de Rode lijst Vissen uit 2015 (bron: Ravon).

Van de lokale staat van instandhouding van grote modderkruiper zijn geen gegevens bekend. Hieronder wordt naar verspreidingsgegevens en bekende waarnemingen gekeken om een inschatting te maken van de lokale staat van instandhouding. In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen bekend van grote modderkruiper (NDFF, 2023). De soort is onder andere bekend uit het beekdal van het Oude Diep en de omgeving van Noordscheschut en in wijken in de omgeving van Alteveer. Aantallen grote modderkruipers zijn lastig te monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling binnen de gemeente. De lokale staat van instandhouding van grote modderkruiper wordt daarom beoordeeld als onbekend.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in dit besluit staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De ontheffinghouder is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om nadelige gevolgen te voorkomen.

De ontheffing is verleend van de Wnb op grond van het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 4.3, aanhef en onder a van de Invoeringswet Omgevingswet. De zorgplicht valt niet onder dit overgangsrecht waardoor de zorgplicht vanuit de Omgevingswet van toepassing is op deze ontheffing.

Artikel 1.7 van de Omgevingswet en 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving voor respectievelijk de algemene en specifieke zorgplicht in het kader van een flora en fauna activiteit gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de verspreiding van kunstlicht op de ecologische zone, wat voorkomen dient te worden.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is. Werkzaamheden op een bepaalde werklocatie (zolang nog onbebouwd) worden in een zo kort mogelijk tijdbestek en zoveel mogelijk aaneengesloten uitgevoerd. Indien er in de periode van half februari tot eind augustus langer dan vijf dagen achtereenvolgend geen werkzaamheden plaats hebben gevonden op braakliggende grond, wordt de werklocatie opnieuw geïnspecteerd door de ecologisch toezichthouder, met name met het oog op eventuele vestiging van broedvogels.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.